

vonnis

RECHTBANK ASSEN

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 52024 / HA ZA 05-408

Vonnis van 30 januari 2008

in de zaak van

JOHANNES LOURENS MEIJERING,
wonende te Groningen,
eiser,
procureur mr. H.J. de Ruijter,
advocaat mr. J.A. Bal te Groningen,

tegen

1. **CORNELIS TEUNIS VAN LOENEN,**
  2. **CORNELISJE VAN LOENEN-VAN EXTER,**
- beiden wonende te Beilen,
gedaagden,
procureur mr. E.J.A. Schönfeld.*

Partijen zullen hierna Meijering en Van Loenen genoemd worden.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- het tussenvonnis van 1 augustus 2007, waarvan de inhoud als hier herhaald en ingelast dient te worden beschouwd; waarbij aan de deskundige een aanvullende opdracht is gegeven;
- het aanvullende deskundigenbericht van 13 september 2007, ter griffie ontvangen op 14 september 2007;
- de akte na aanvullende deskundigenrapportage van Meijering van 17 oktober 2007;
- de antwoordakte na aanvullend deskundigenbericht van Van Loenen van 12 december 2007;
- de bij de stukken gevoegde producties.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De nadere beoordeling

2.1. De primaire vorderingen van Meijering zijn gebaseerd op de stelling dat de in het geding centraal staande, door hem van Van Loenen gekochte, schilderijen vals zijn. Zoals door de rechtbank in haar tussenvonnis van 25 januari 2006 reeds is overwogen en beslist rust op Meijering de last te bewijzen dat de schilderijen vals zijn (ro. 4.13).

Meijering is van oordeel in het bewijs te zijn geslaagd, gelet op de rapportage die door de door rechtbank benoemde deskundige Buijsert is uitgebracht, in samenhang met de rapporten/bevindingen van Steenbruggen, Van den Hende, Ter Borg en Ongering. Van Loenen betwist dat Meijering is geslaagd in de bewijslevering.

2.2. De rechtbank is van oordeel dat de in deze procedure overgelegde rapporten weliswaar twijfels oproepen over de authenticiteit van de schilderijen. Echter, op basis van die rapporten kan naar het oordeel van de rechtbank niet voor juist worden gehouden dat de schilderijen daadwerkelijk vals/niet authentiek zijn. De rapporten zijn, mede in het licht van het door Van Loenen gemotiveerd gevoerde verweer, onvoldoende helder en consistent gemotiveerd om die conclusie te kunnen dragen. Zo heeft Buijsert in zijn rapport van 5 september 2006 bij alle schilderijen vermeld dat het een vervalsing betreft en ter onderbouwing van die conclusie in algemene bewoording gesteld:

"Gezien de penseelvoering kunnen bovengenoemde schilderwerken niet van de gesuggereerde kunstenaars zijn".

Die summiere motivering, alsmede het feit dat de deskundige niet was ingegaan op de uitgebreide reactie van Van Loenen op die conclusie in het concept rapport, heeft de rechtbank aanleiding gegeven Buijsert op te dragen alsnog de commentaren van partijen te bespreken en zijn visie, mede aan de hand daarvan, nader te motiveren.

In het aanvullend rapport van 13 september 2007 heeft Buijsert vervolgens onder meer het volgende vermeld:

"Het commentaar van de heer Van den Henden wordt door mij onderschreven evenals het rapport van de heer Steenbruggen, met uitzondering van no. 7: "Gronings dorp" waarvan ik van menig ben dat hier met zekerheid van een vervalsing kan worden gesproken. Ik sluit me dan ook aan bij de mening van Van den Henden omtrent deze aquarel. Ook de twijfel die Steenbruggen over no. 8: "Bloemen in kan" heeft kan ik niet delen (...) Ook in dit geval deel ik de mening van Van den Henden volledig.

Voor wat betreft no. 9: "Tulpen in vaas" volg ik de visie van Van den Henden, die op basis van perceelvoering en coloriet tot de conclusie komt dat dit schilderij niet door Altink is vervaardigd.

De reactie van Van Loenen (...) over de "korrelige" wijze van schilderen bij dit schilderij lijkt mij geen argument om "Tulpen in vaas" tot een authentieke Altink te verklaren, immers een vervalsers maakt juist gebruik van technieken, overeenkomende stijlkenmerken en kleurgebruik.

Het is niet van belang of een kunstenaar wel of niet met een paletmes werkte; of hij wel of niet lange toetsen afwisselde met kortere streepjes; of een dak van een weergegeven huisje lijkt op een dak dat op een ander schilderij is weergegeven. Waar het om gaat is de uitstraling van een kunstwerk. Bij de betreffende tien "kunstwerken" ontbreekt de daadkracht van een kunstenaar -de bezieling-; het zijn pogingen om de uitstraling ... te benaderen. Deze pogingen onttaarden in een niet-samenhangend geheel; de schilderijen missen iets: oorspronkelijkheid en de uitstraling zoals die van een bepaalde kunstenaar op je netvlies staan. (...) Dit "Fingerspitzengefühl" laat zich niet in woorden of getallen uitdrukken; het is de ervaring en kennis die deskundigheid bepaalt."

De rechtbank is van oordeel dat de motivering van Buijsert in deze aanvulling niet consistent is. Immers, enerzijds stelt hij dat het al dan niet met paletmes werken en afwisselen van toetsen en streepjes, niet van belang is, omdat een vervalsers juist gebruik maakt van technieken en overeenkomende stijlkenmerken en kleurgebruik. Anderzijds deelt hij echter mede dat hij de visie van Van den Hende over Tulpen in vaas volgt, gelet op de onder meer de penseelvoering.

Naar het oordeel van de rechtbank staat de aanvulling voorts haaks op de motivering die in het in eerste instantie uitgebrachte rapport is gegeven, nu daar enkel was vermeld: gelet op de penseelvoering. De rechtbank begrijpt de aanvulling van de deskundige namelijk aldus dat niet de gehanteerde techniek (in de zin van perceelvoering, stijl en kleurgebruik), maar de uitstraling van doorslaggevend belang zou zijn. Als dat zo is kan de rechtbank niet begrijpen waarom die motivering niet (mede) in het in eerste instantie uitgebrachte rapport is opgenomen, maar daarentegen daar als enige argument is vermeld: gelet op de penseelvoering.

Voor wat betreft het aansluiten bij de bevindingen van Steenbruggen, merkt de rechtbank op dat door Van Loenen gemotiveerd is aangegeven dat Steenbruggen niet over de vereiste deskundigheid zou beschikken. Door Steenbruggen is gesteld dat Wiegers niet op board zou schilderen en Altink niet met een paletmes zou werken, terwijl het tegendeel het geval zou zijn. Door Buijsert is daar niet op ingegaan. Van den Hende heeft bij die schilderijen waar hij een motivering heeft gegeven voor zijn conclusie dat het vals zou zijn, alleen vermeld dat coloriet en penseelvoering niet juist zouden zijn. Een nadere uitleg ontbreekt, terwijl Van Loenen gemotiveerd heeft aangegeven dat die conclusie niet juist is. Ook daar is door Buijsert niet nader op ingegaan. Door Buijsert is in zijn aanvulling daarentegen aangegeven dat het niet om de gehanteerde techniek zou gaan. Onduidelijk is voor de rechtbank hoe hij gelet daarop, het commentaar en de visie van Van den Hende kan onderschrijven. Daarnaast heeft Van den Hende het schilderij Zonnebloemen van Altink in 1999 gewaardeerd als authentiek en daar een waarde aangegeven van f 35.000,00, terwijl hij nu zonder nadere toelichting tot een waarde nul komt onder vermelding van "coloriet en penseelvoering niet volgens de werkwijze van Altink". Ter Borg heeft enkel geschreven de bevindingen van Steenbruggen te onderschrijven. Een motivering ontbreekt. Ook Ongering heeft zijn conclusie niet gemotiveerd.

2.3. Nu de rechtbank niet voor juist houdt dat de schilderijen vals/niet authentiek zijn, komen de primaire vorderingen niet voor toewijzing in aanmerking.

2.4. Meijering heeft subsidiair de door hem betaalde koopsom, vermeerderd met wettelijke rente, teruggevorderd. Ter onderbouwing van deze vordering heeft hij gesteld dat in de koopovereenkomst het beding is opgenomen dat Van Loenen bereid is de werken "te verruilen/verrekenen tegen vergelijkbare waarde c.q. de waarde waarvoor heden de collectie is aangekocht, vermeerderd met de wettelijke rente".

Van Loenen heeft niet betwist dat partijen die clause zijn overeengekomen. Echter, door hem is onder meer aangegeven dat partijen daarvoor een termijn van 6 maanden na de koop waren overeengekomen. Voorts heeft hij (onder 7 en 17 bij conclusie van antwoord) aangegeven dat het verruilen c.q. verrekenen tegen vergelijkbare waarde meermalen door partijen werd gedaan:

"Meijering betaalde niet alleen in geld, maar ook in andere kunst- en/of kostbare voorwerpen..."

Als Meijering naderhand vond dat een bepaald werk minder goed in zijn collectie paste of dat hij geen goede taxatie bij een werk kon krijgen, mocht hij het betreffende werk terugbrengen. Er werd dan een ander passend object van vergelijkbare waarde uitgezocht om te ruilen.

(...)

Meijering wist derhalve van de twijfels omtrent de reputatie van Van Loenen en de schilderijen maar wenste toch te kopen, tegen een zacht prijsje en met de toezegging van Van Loenen dat omruiling c.q. verrekening met andere werken mogelijk zou zijn, ..."

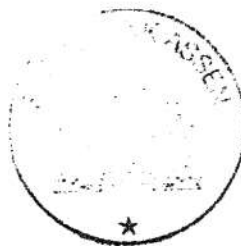
Door Meijering is dat niet betwist. Wel heeft Meijering bestreden dat hij akkoord is gegaan met een beperking in de tijd van genoemde clause tot een periode van zes maanden. Hij betwist dat hij zijn handtekening onder de betreffende verklaring heeft gezet. De rechtbank constateert dat het debat in de procedure zich met name heeft toegespitst op de vraag of de betreffende werken authentiek zijn en op de mogelijkheden van bewijslevering op dit punt. Er is nagenoeg geen debat geweest over de bovenbedoelde clause waarop Meijering zich beroept. De rechtbank zal de zaak naar de rol verwijzen teneinde partijen gelegenheid te geven zich nader op dit punt uit te laten, waarbij zij tevens kunnen aangeven of en zo ja hoe zij bewijs denken te kunnen leveren van hun stellingen ingeval zij daartoe de opdracht zouden krijgen.

BESLISSING

De rechtbank

1. bepaalt dat de zaak weer op de rol zal komen van **27 februari 2008** teneinde partijen gelegenheid te geven zich nader uit te laten bij akte,
2. houdt iedere verdere beslissing aan.

Dit vonnis is gewezen door mr. J. van der Vinne en in het openbaar uitgesproken op 30 januari 2008.

VOOR AFSLUITEN

Assen d.d. **30 JAN 2008**
de Griffier van de Rechtbank Assen,

A. E. Vriestoffers - Paan

type: L.B.
coll: